

HİMAYE-İ ETFAL CEMİYETİ'NDEN TÜRKİYE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU'NA

“Atatürk Çocuk Yuvasından Keyif-i DİVAN” a

SHU Nihat Tarımeri

Himaye-i Etfal Cemiyeti'nden Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu'na

30 Ekim 1918 tarihinde Mondros Mütarekesi sonucu Britanya, Fransa ve İtalya tarafından İstanbul dâhil Osmanlı Devleti'nde işgal edilen bir ülkeden Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen Kurtuluş Savaşı sonucu 1923'te Ankara'da kurulan Türkiye Cumhuriyeti onurlu bir geçmişi de birlikte içermiştir. Devrimleri ile birlikte inşa edilen genç Cumhuriyetin arasında “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (Derneği)” de özellikle yer almaktadır. Sosyal dayanışma ve yurttaş olabilme konusunda yardımseverliği de içeren bir görev ve ruh ile bu kurum çocuklar ve gelecek için şefkat ocağı ve koruma alanı olmuştur.

Onurlu geçmiş ise az kişilerce hala ele alınmaktadır. Geçmişi ele alan ender kişilerden birisi Sosyal Hizmet Uzmanı Turgay Çavuşoğlu'dur. Çeşitli çalışmalarında yansıyan bilgilere göre de Himaye-i Etfal Cemiyeti ile başlayan böyle bir süreç ilk defa 1908 yılında yerel olarak Kırklareli'nde başlamıştır. Kurulması ve çalışmaların Balkan Savaşına kadar sürdürdüğü de görülmektedir. Konuyla ilgili belgelere göre; daha sonra, 1917 yılında Himaye-i Etfal Cemiyeti İstanbul'da ülke çapında kurulmuş ve Kırklareli'ndeki cemiyet de İstanbul ile birleştirilmiştir. 11 Ağustos 1917 (1333) tarihli padişah iradesi ile de kamu yararına çalışan cemiyet olarak kabul edildiği belirlenmektedir. Zamanın değişimiyle, “11 Ağustos 1333 [1917] Cemiyet “menafi-i umumiyyeye hâdim cemiyet olduğu da resmen karara bağlanır.”¹

Kurtuluş Savaşının en buhranlı dönemi olan 30 Haziran 1921'de tekrar kurulan Himaye-i Etfal Cemiyetinin; çalışmalarına hemen başlayamadığı, yurdun bütünlüğü, milletin egemenliğini sağlamak için cephede koşan kahraman babaların, cepheye cephane yetiştirmeye koşan fedakâr anaların çocuklarına kucağını açan Kurum'un 1 Ekim 1921 tarihinden itibaren esas çalışmalarına başladığı görülmektedir.

Kurtuluş Savaşında babası cephede, annesi cephe gerisinde şehit düşen yavruları himaye etmek amacıyla 10 arkadaşın verdiği ikişer liradan toplam 20 Lira ile Ankara'da Hakimiyeti Milliye (Ulus) matbaasında kurulan Himaye-i Etfal Cemiyetinin çalışmaları ordu saflarında ve halk arasında sempati ile karşılanmıştır.

Cemiyetin kuruluşu sırasında iki ayrı grubun çalışmaları karşısına çıkmaktadır. Bunlardan birincisi daha sonra Maarif Vekili olacak Saruhan Mebusu Mustafa Necati'nin bazı arkadaşları ile düşündüğü; şehit, dul ve yetimlere yardım edecek Hilal-i Ahmer gibi güçlü bir “cemiyetin” kurulması, diğeri ise “memleketimizin her memlekettten daha fazla bakımsız kalan çocuklarını himaye amacıyla” bir “cemiyetin” kurulması gerektiği görüşüydü. Her iki grubun ortak çalışmaları sonucunda Müdafaa-i Hukuk Grubunun toplantı salonunda fikir birliğine varılarak “Himaye-i Etfal Cemiyeti” kurulmuştur.

Himaye-i Etfal Cemiyeti belgelerinde kuruluş amacını; “Cemiyet evvela şehit çocukları ile, saniyen harp malûllerinin ve harp felaketzedelerinin çocukları iştigal eder” olarak belirtilmektedir. Aynı belgede Kurum'un kurucuları ile Merkez Kurulu'nu teşkil eden zevat gösterilmektedir:

¹ SABEM 8, Kasım 1996

- 1 - İstanbul Meb'usu Muhtar Bey
- 2 - B.M.M Reisi sanisi Rauf Bey "Orbay"
- 3 - Kozan Meb'usu Fevzi Paşa "Çakmak"
- 4 - İstanbul Meb'usu Dr. Adnan Bey "Adıvar"
- 5 - Bolu Meb'usu Trakyalı Dr. Fuat Bey "Umay"
- 6 - İzmir Meb'usu Yunus Nadi Bey
- 7 - Sinop Meb'usu Dr .Rıza Nur Bey
- 8 - Erzurumlu Nafiz Bey
- 9 - Bayazıt Meb'usu Dr. Refik Bey "Saydam"
- 10- Saruhan Meb'usu İbrahim Süreyya Bey
- 11- Saruhan Meb'usu Necati Bey "Maarif Vekili"
- 12- Eskişehir Meb'usu Abdullah Azmi Bey
- 13- Niğde Meb'usu Vehbi Bey "Çorakçı"
- 14- Eskişehir Meb'usu Eyüp Sabri Bey
- 15- Edirne Meb'usu Faik Bey "Kaltakkıran"
- 16- Edirne Meb'usu Şeref Bey
- 17- Vasıf Bey "Kara Vasıf"
- 18- Aydın Meb'usu Hoca Esat Efendi
- 19- Ertuğrul Meb'usu Hamdi Bey
- 20- Canik Meb'usu Emin Bey
- 21- İzmir Meb'usu Enver Bey

30 Haziran 1921'de bir masa, on sandalye ve perdesiz küçük bir odada başlayan, Himaye-i Etfal'ın çalışmaları, önce Hacı Bayram Mahallesinde eski bir mektep binasında, sonra da yine aynı caddede üç katlı kiralık bir binada hizmetlerini de sürmüşler.

Kurucularının büyük çoğunluğunun mebuslardan oluşan cemiyetin kurucuları arasında, Erzurumlu Nafiz Bey tüccar ve Faik Bey (Matbuat Müdür-ü Umumisi), daha sonra Edirne Mebusu, Vasıf Bey (Heyet-i Merkeziye Azası) olarak yer almaktadır.

1934 yılında Himaye-i Etfal Cemiyetinin adı Atatürk tarafından 'Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu' olarak değiştirilir.

İlk eşya yardımı olarak Akşehirli Arif Bey'in iki top kumaşıyla başlayan yardımlar, ülke düzeyine, daha sonra da uluslararası düzeye yayılır. Çocukların korunması, prevantoryumlar, çocuk poliklinikleri, sanatoryumlar, çocuk tiyatroları, sinemaları, kütüphaneleri, Şefkat Pulları, banyolar, Süt Damlaları, Şefkat Yuvaları gibi birçok ilke imzasını atan kurum ülkemizdeki sosyal hizmet uygulamalarının öncüsü olarak tarihteki yerini almıştır.

Büyüyen, gelişen bu kurumsal yapı, 5 Mayıs 1981 Tarih ve 17331 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Milli Güvenlik Konseyi'nin 51 Sayılı Kararı ile fesih edilerek, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlanmıştır. Bu gelişmeler bağlamında 24.05.1983 tarihinde kabul edilen, 27.05.1983 Tarih ve 18059 Sayılı Resmî Gazete de yayınlanan 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile de Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun adı kalmak üzere yürürlükten kaldırılan 38/d. maddesinde "*Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun Teşkiline Ait Mevzuat*" kaldırılmıştır. Bu tarihe kadar kapatılan dernekler için tüzük ve organları ve de atanan kayyım ile gerçekleşen yapı "*Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu*" ile sadece isim olarak kalmıştır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan (SHÇEK) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'yla ilgili yeni süreçte ise 1991 Yılında çıkarılan Kanun Hükmünde bir Kararname ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Başbakanlığa bağlı olarak hizmetlerini sürdürmeye başlamıştır. (Madde 5- (Değişik: 24/1/1989- KHK 356/1 Md.; Değiştirilerek kabul: 14/3/1991- 3703/1) Dördüncü Madde'de belirtilen genel esaslar içinde bu yasayla verilen görevleri yapmak üzere “*Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu ile Başbakanlığa bağlı kamu tüzelkişiliğine sahip katma bütçeli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün merkez teşkilatı Ankara'dadır.* Başbakanlığa bağlanan (bir Devlet Bakanlığı çatısı altında) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü illerde taşra örgütünü kurmuş ve korunmaya muhtaç aile, çocuk, genç, özürlü, yaşlı ve topluma hizmetlerini sürdürülmüştür.

Başbakanlık ile yürütülen bu süreçte sosyal hizmetler ile ilgili yeni bir dönem de başlamıştır. 03.06.2011 Tarihli ve 633 Sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) ile de bir bakanlık yapılanması öngörülmesi nedeniyle de 633 ve 662 sayılı KHK ile 2828 sayılı "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu" da yer alan "Çocuk Esirgeme Kurumu" nun iptali ile birlikte yine 6518 sayılı Kanunu ile bazı yeni düzenlemeler öne çıkarılmıştır. Görüleceği gibi “Sosyal Hizmetler Kanunu” başlıkta yer alan (1) Bu Kanunun adı “*Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu*” iken, 03.06.2011 Tarihli ve 633 Sayılı KHK'nin 35. maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir”.²

Bu düzenleme ile birlikte söz konusu olan 2-15;31 ve 33 maddeleri ise iptal edilmiştir. Böylece 30 Haziran 1921 tarihinde Ankara'da “Himaye-i Etfal Cemiyeti” adı ile yeniden kurulan ve 1935 Yılında bu adın M.K.Atatürk'ün onayıyla “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu” olarak değiştirilmiş olması ve de 1937 Tarihli ve 1223 Sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla da kamu yararına dernekler statüsüne alınması ile oluşan bu tarihsel öykü, söz konusu olan sembolleri ve kurumsallaşmış özgün adı dahil tamamen ortadan kaldırılmıştır. Çocuklar için toplumun vicdanı ve mirası aynı zamanda tamamen köreltilmiştir. Böyle bir körleşme aynı zamanda tepkisizlikle, vurdumduymazlıkla daha da körelmiştir.

Yine bilindiği gibi Anayasada yapılan düzenlemeler bağlamında 24.6.2018 Tarihinde yapılan Genel Seçimler sonucu Cumhurbaşkanlığı yürütmenin de bir parçası olmuştur. Bu yönetim bağlamında Başbakanlık ortadan kaldırılmış, Bakanlıklar yeniden yapılandırılmıştır. Bu yapılanma arasında 03.06.2011 Tarihli 633 Sayılı KHK ile kurulmuş olan “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı” 10 Temmuz 2018 Tarihli 1. NO:lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile “*Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı*” şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklik 04.08.2018 Tarih ve 15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile bu sefer “*Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı*” şeklindedir. TBMM de ivedilikle görüşülmeden kanunlaşmamış ASPB yer alan bazı birim ve uygulamalar da yenilenmiştir. Özellikle ile 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve M.K.Atatürk ve arkadaşları tarafından tarihte eşine az rastlanan bir öngörü ile toplumsal duyarlılığa armağan edilen “*Çocuk Esirme Kurumu*” ile oluşan birliktelik sadece Sosyal Hizmetlere, ASPB ile yapılan düzenlemeler ile de Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne indirgenerek yok sayılmıştır.

²<https://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/uploads/pages/kanunlar/2828-sayili-sosyal-hizmetler-kanunu.pdf>

30.06.1921 Tarihinde M.K.Atatürk ve arkadaşları ile çocukların korunmasına yönelik tarihsel destan ve mucize 03.06.2011 Tarihinde adı ve sembolleri ile tamamen ortadan kaldırılırken Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (Derneği)nin onurlu geçmişi sadece anılara terk edilmiştir.

Böyle bir geçmiş ve süreçte söz konusu olan uygulamalara yönelik gelirler için kaynaklar ise 1929 dünya ekonomik krizi ve 2.Dünya Savaşı gibi zor ekonomik zamanlarda geliştirilerek gerçekleştirmiş olması ayrı bir mucizedir. Çocukların bedensel, kişisel ve sosyal gelişmelerine için bir toplumu da dahil eden becerinin yanı sıra günün çağın gereklerine uygun şekilde hedeflenmesi için böyle bir girişimcilik ve işletmecilik önemli bir öncülüğü de yapmıştır. Cumhuriyetin ruhunun da önemli ve tek örneğidir. Toplum tarafından verilen bir kuruluş toplumsal vicdanında bir aynası olmuştur. Dr. Fuat Umay ise önemli bir öncülük yapmış olup siyasi yaşamı sırasında Himaye-i Etfal Cemiyetine gelir getirmesi amacıyla, birçok teklifi Büyük Millet Meclisine getirmiştir. Bunlardan başlıcaları şunlardır;

- *Himaye-i Etfal Cemiyetinin Posta Ücretlerinden Muaf Tutulması Hakkındaki Teklif: 16 Ocak 1922'de verilen teklif Büyük Millet Meclisinde 26 Kasım 1923'de çıkarılan Posta Kanunu ile yürürlüğe girmiş ve Himaye-i Etfal Cemiyeti posta ücretlerinden muaf tutulmuştur.*
- *Ankara Şengül Hamamı Caddesindeki Bir Arsanın Himaye-i Etfal Cemiyeti'ne Bırakılması Hakkındaki Teklif: Dr. Fuat Bey ve doksan altı arkadaşının verdiği teklif ile, devlete ait Numune Mektepleri karşısındaki (SHÇEK Genel Müdürlüğünün şuandaki yeri) beş bin metre karelik arsanın Himaye-i Etfal Cemiyetine bağışlanması 3 Mart 1925 tarihinde yasalaşarak yürürlüğe girmiştir.*
- *Yine bir kuruluşun önem ve özeniyle TBMM de yapılan düzenleme ile günün koşulları ile yine TBMM de gayrimenkuller için yapılan bağışlar bu dönemler de başlamıştır.*
- *Para ile İşleyen Otomatik Makinaların İmtiyazı, Çocuk Bayramı Münasebeti ile Şefkat Pulu Kullanılması Hakkındaki Teklif; Dr. Fuat Bey ve dokuz arkadaşı 9 Nisan 1932 tarihinde Meclis Başkanlığına teklifte bulunarak, 20-30 Nisan tarihleri arasında mektup ve telgraflara "Çocuk Şefkat Pulu" yapıştirilmesini için bu teklif ve 11 Nisan 1932 yılında kabul edilen yasa ile uygulamada yürürlüğe girmiştir.*
- *Şefkat Pulu dışında eşya piyangoları, balo, gösteriler, eğlenceler, "Gürbüz Çocuk" gibi spor yarışmaları, sergiler ile sağlık, eğitim ve bakım dahil çocukların ihtiyacının karşılanması içinde gelirler için kurumun üyelerden topladığı aidatlar, Emlaklarından elde ettiği kira gelirleri, yurt içinden ve dışından gelen bağışlar, bayramlarda halka takılan rozetler karşılığı toplanan paralar, tartı aletleri yerleştirilerek elde edilen gelirler, Kavacık Memba Suyu'nun geliri, devlet yardımları, lüks telgraf uygulaması Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu'nun diğer gelir türlerini oluşturmaktadır.*

Yerellik, gönüllük, dayanışma ile özgür ve eşit yurttaşlık kimliğinin oluşmasına yönelik bu uygulamalar vergiler dışında çeşitli kaynaklarla ile oluşturulması da görüldüğü gibi Cumhuriyet ruhu ve hedefi ile gerçekleştirilmiştir. Devrimler ve ruhu ile birlikte işletmeler ve bağışlar ile birlikte arsa ve binalar 27.05.1983 Tarih ve 18059 Sayılı Resmî Gazete de yayınlanan 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile de kamulaştırılmıştır. Bu gelirler ve uygulamalar bu süreçte tamamen devletleştirilmiştir. Günümüzde ise Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) ile rant gelir geliştirme dahil bir özelleştirme söz konusudur.

Böyle onurlu tarihsel süreçte önemli dönüm noktalardan birisi olan 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili olarak Dr. Ethem Çengelci ender çalışanlar arasındadır. Mart 1999 da yayımlanan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

“başlıklı bu çalışmanın 111-112 sayfaları aynı zamanda bir döneminde bir özeti olmaktadır. Bu bölüm “Görüldüğü gibi Mustafa Kemal ‘in Türkiye Cumhuriyeti Devleti için çizdiği hedef “sosyal devlet” anlayışının çağdaş gerekleriyle ve demokratik halk katılımının evrensel örnekleriyle tam bir uyum içindedir. Bu durumda Kemalizm’in ideolojik yaklaşımı(felsefe/ilkelere) ve mevcut veriler göz önünde kurulduğunda “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’nun devletleştirilmesinin herhangi bir bilimsel, hukuksal temeli olmadığını da ifade etmek olasıdır. Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (Derneği’nin) devletleştirilmesine ilişkin tasarruf, yanlış bir siyasal tercih olarak görünmektedir. Türkiye Cumhuriyeti bir sosyal devlet olarak kamusal yükümlülüğe sahip resmi örgütlenmesini gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Ama Ulusal Kuruluş Savaşı’nın Türk Ulusı için onurlu direniş günlerinin kutsal hatırası niteliğindeki bir kuruluş hukuken ve fiilen yoktur. Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’nun (Derneği’nin) yeniden açılması yönündeki bir tartışma ve beklenti, haklı bir beklentidir. Böylece, Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu eski statüsü içinde ve güçlendirilmiş şekilde tekrar açılmış olacaktır. Bu durumda “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’nun adından Çocuk Esirgeme Kurumu idaresinin çıkarılması gerekecektir. (Gerçekte “Sosyal Hizmetler” kavramı yasal ve bilimsel açıdan “çocuk koruma” kavramını da içerdiği için bu ad doğru ve anlamlı da değildir.) Böylece, Çocuk Esirgeme Kurumu (Derneği) 2828 sayılı Kanun kapsamındaki korunma kararlı çocuklar dışındaki çocuklara (ve ailelerine) yönelik çağdaş sosyal yardım programlarının uygulayıcısı olarak etkinliklerini sürdürebilecektir. Bu doğrultuda Ankara Keçiören deki eski Çocuk Esirgeme Kurumu binaları ve arsalarının Derneğe devredilmesi ve Atatürk Çocuk Yuvasının da “Sosyal Hizmetler Kurumu” ve Çocuk Esirgeme Kurumu (Derneğini) ile birlikte 2828 sayılı kanuna ve hizmetin gereklerine uygun şekilde protokolle ortaklaşa işletilmesi ve Atatürk’ün adına ve eserlerine her yönüyle yakışır bir ruh ve kimlik kazandırılması olanaklar dahiline girebilecektir. Aynı doğrultuda bu mekânda (veya uygun nitelikteki bir başka yerde) “Atatürk ve Çocuk Müzesi” açılarak Türk Ulusunun bu alandaki manevi birikimi ve zenginliği niteliğindeki değerli tarihsel belgelerinde ivedilikle korunma altına alınması bir kadirbirlik olacaktır.

ATATÜRK Çocuk Yuvası

03.06.2011 Tarihinde ortadan tamamen ortadan kaldırılan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (Derneği)nin onurlu geçmişi Çavuşoğlu tarafından yansıtılan bu bilgilerin arasında Atatürk Çocuk Yuvası ise ayrı ve özel bir şekilde ele alınmaktadır. Himaye-i Etfal Cemiyetinin ilk yuva çalışmalarının ve gelişmelerinin de ilk başlangıç noktadır. Mareşal Fevzi Çakmak’ın, kuruma telgraf çekerek, savaş sahası olan köylerde kimsesiz çocukların çokluğu ve yıkılmış evlerin duvarları diplerinde yaşayan yavruların korunmasını istenmesi üzerine başlamıştır. Cepheden gönderilen binbeşyüze yakın çocuğun, Ankara muhtarlarının ve halkın yardımıyla evlere yerleştirilmeleri ve giydirilmeleri sağlanmıştır. Bu çocukların büyük bir kısmı köylerine geri dönmek istemiş, bir kısmı ise darüleytamlara yerleştirilmiştir. Bu çalışma cephede savaşanlar ve halkın üzerinde olumlu izlenimler bırakarak, Kurum’un halk üzerinde olumlu bir hava bırakmasını sağlamıştır.

Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’nun en önemli kuruluş bakımını çocuk yuvaları oluşturmuştur. Kurum’un Hacımusca Mahallesinde kiralarak açtığı ilk çocuk yuvası yetersizliği nedeniyle, 1925 yılında bugünkü Keçiören’de bulunan Atatürk Çocuk Yuvasına taşınmıştır. Kurum daha sonra birçok il ve ilçede örgütlenerek yuva hizmetlerini yürütmüştür. Yuva hizmetleri zamanla Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu ismiyle bütünleşmiştir.

Atatürk Çocuk Yuvasıyla ilgili olarak ele alınan ve bunların arasında yayınlanmamış bir bilgi notunda (1967- 1968 yılları arasında yayınlandığı sanılıyor); “Asıl şümüllü çocuk hizmeti yuvanın Keçiören’e nakledildiği 1925 yılında başlar. 39.000 metrekairelik bir sahadaki eski bir binada işe başlanmış, o günden beri birçok ilavelerle bugünkü şeklini almıştır.

Yuva bugün 500 çocuğu barındıracak kapasitede olup (0-4) yaşına kadar çocukları barındıran Umay Pavyonu, daha yukarı yaşlardaki çocuklar için yeni bina, karantina ve hastaneyi içerisine alan bir bina ile özel hemşire koleji, Göker Salonu, ambar, mutfak, depo, iş atölyeleri ve fırını kapsamaktadır. Bundan başka voleybol, basketbol alanları ile çeşitli oyun araçları, yüzme havuzu ile oyun ve eğlence işleri ile takviye edilmiştir. Sebze bahçesi, kümes hayvanlarından büyük mikyasta istifade edilmektedir.”

Aynı kaynakta kurumun yöneticisinin doktor, yardımcısının psikolog olduğu, kurumda iki ayrı bölümden oluşan havuzun bulunduğu, sıcak günlerde çocukların doktor ve hemşire kontrolünde bu havuzdan faydalandığı belirtilmektedir. Belirtilen bilgi notunda yuvanın 3- 5 dönümlük sebze ve meyve bahçesinin bulunduğu ve 1967 yılı içerisinde 14 ton meyve ve sebzenin üretildiği, 120 kapasiteli modern tavuk kümesinden son 22 aylık süre içerisinde 526.167 adet yumurtanın alındığı, yuvanın ihtiyacı olan 450-500 ekmeğin ise yuva bünyesinde bulunan fırından sağlandığı belirtilmektedir.

Atatürk Çocuk Yuvası tarihi boyunca gerek Devlet büyüklerinin gerekse gelen yabancı konukların ziyaret ettiği bir yuva olmuştur. Zaman zaman yapılan değişikliklerle binalara eklemeler yaparak yuva büyütülmüş, kendi kendine yeterli bir hale gelmesi amacıyla, sebzeçilik, tavukçuluk, süt inekçiliği, ekmek üretimi gibi faaliyetleri başlatmıştır. Yuvanın bulunduğu site içerisinde hemşire kolejinin olması çocuklara yönelik çalışmalarda kolaylık sağlamıştır.

Atatürk Çocuk Yuvası sel, deprem ve benzeri afetler sırasında sürekli merkez görevini üstlenerek korunmaya muhtaç çocukları barındırmıştır. Çocuk Sevenler Derneği ve Gönüllü Ablalık Projesi ile yuvada çocuklara yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin Başkenti de olan Ankara'da söz konusu olan böyle tarihsel miras Atatürk Çocuk Yuvası Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu dahil 300 kapasiteli olarak çalışırken “tadilat” gerekçesiyle Haziran 2017 Tarihinde bu çalışma durdurulmuştur.

DİVAN Konutları ve Keyf-i DİVAN'a

3. Kasım 2002 yılında yapılan Genel Seçim sonrası Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından 58.Hükümet ve yine 14 Mart 2003 tarihinde 59. Hükümet döneminde SHÇEK Başbakanlığa bağlı bir kurum olarak yerine getirilirken aynı zamanda Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu'na sahip olan gayrimenkuller için TOKİ ile yapılan protokollerle özelleştirmenin söz konusu olmuştur. Örneğin;

- 1) 15.2.2006 tarihinde “Huzurevi ve bakımevlerini TOKİ yapacak” şeklinde haberleşmiştir. Haberde yer alan bilgiler ise” Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), ihtiyaç duyduğu modern sosyal hizmet binalarının yapımı konusunda TOKİ ile işbirliği protokolü imzaladı. Protokol uyarınca, SHÇEK, atıl durumda bulunan bazı arazilerini konut yapımında değerlendirmek üzere TOKİ'ye veriyor. TOKİ de kurumun ihtiyaç duyduğu yerlerde, modern sosyal hizmet kompleksleri kuracak. Sosyal hizmet kompleksleri için geliştirilen mimari projeler ile hem çocuklara aile ortamına benzer yapılarda hizmet verilmesi, hem de özürllüler için "engelsiz yaşam alanları" yaratılması öngörülüyor. Proje ile "bakımevleri" artık "sevgi evleri"ne dönüşecek.”³
- 2) 3.Mart 2007 tarihli “Ankara Keçiören Divan Konutları” başlıklı habere göre de “Ankara'nın köklü ilçelerinden Keçiören, geçmişindeki kent anlayışını modernleşen yeni yüzü ile DİVAN konutları'nda buluşturuluyor. Ankara Keçiören'in çehresini

³ <https://www.memurlar.net/haber/59999/huzurevi-ve-bakimevlerini-toki-yapacak.html>

değiştirecek DİVAN KONUTLARI ve DEV ALIŞVERİŞ MERKEZİ'nin yapımı başladı.” şeklindedir.⁴

- 3) 14 Eylül 2007 tarihli haberde ise “TOKİ konutlarıyla 400 milyon dolara koşuyor, Siirt'te besiciliğe başlıyor” şeklinde yer almaktadır. “Elinizdeki projeler neler? TOKİ kapsamında İstanbul Bahçeşehir’de yapılan yaklaşık bin konutluk Spradon, 5 fazdan oluşuyor. Tamamlandığında 500 milyon dolarlık bir proje olacak. Ankara Büyükşehir Belediyesi ile birlikte Ankara Dikmen Vadisi’nde inşa edilen 1100 konutluk Park Vadi Projesi’nin tutarı 300 milyon dolar. Ankara Büyükşehir Belediyesi ile Keçiören’de yapılan Divan Konutları ve Alışveriş Merkezi’nin tutarı 100 milyon dolar.” şeklinde yapılan bu açıklama ile Ankara Keçiören de “Atatürk Çocuk Yuvası”nın yanında Divan Konutları ve alışveriş merkezinin TOKİ konutları kapsamında inşa edildiğinde görülmektedir.⁵
- 4) 6.Mayıs 2009 tarihli emlakkulis.com web sayfasında yer alan “Divan Konutları’nda 160 bin TL’ye!” “TOKİ ve Kuzu Grup ortak çalışmasıyla Ankara Keçiören’de 36 bin metrekare alan üzerine inşa edilen Divan Konutları, 8 blok ve 428 daireden oluşuyor. Alanları 84, 117 ve 134 metrekare olan daireler 2+1, 3+1, 4+1, 5+1 dubleks ve 6+1 dubleks şeklinde konumlandırılıyor. Projede fiyatlar daire büyüklüklerine, konuma ve manzaraya göre 160 bin TL ile 245 bin TL arasında değişiyor. Vakıfbank’tan minimum yüzde 30 peşinatla, 84 aya yüzde 0,50 faiz oranıyla kredi kullanılabiliyor. Dairelerin yüzde 70’inin satıldığı Divan Konutları’nda tapu teslimi hemen yapılıyor. Projede, spor sahaları, yürüyüş alanları, yeşil alanlar, sinema, Keyf-i Divan Alışveriş Merkezi hem bay hem de bayanlara özel yüzme havuzları, hamamlar, saunalar ve spor merkezlerinden oluşan sosyal tesisler bulunuyor.” şeklindedir.⁶
- 5) Yine milliyet emlak dergi de yer alan “Divan Konutları’nda 190 Bin TL’ye” 3+1 Daire! “Ankara Keçiören’de bulunan Divan Konutları’nda 2008 yılının ocak ayında yaşam başladı. 428 konutluk projede konutların şu ana kadar yüzde 90’ı satıldı. Projede 2+1’ler 101 metrekare, 3+1’ler 125-140 metrekare, 4+1’ler 161 metrekare, 5+1 dublekslerin alt katları 118 metrekare, üst katları 115 metrekare, 6+1 dublekslerin alt katları 136 metrekare, üst katları 134 metrekare olarak yapıldı. TOKİ ve Kuzu Grup ortak girişimiyle hayata geçirilen projede 2+1’ler 160 bin TL’ye satılırken; 3+1’lerin fiyatları 190 bin ile 265 bin, 4+1’lerin fiyatları 245 bin ile 350 bin, 5+1’lerin fiyatları 440 bin ile 465 bin, 6+1’lerin fiyatları ise 480 bin ile 495 bin TL arasında değişiyor. Vakıfbank’tan yüzde 20 peşinatla 60 ay yüzde 0.83, 120 ay yüzde 0.99 faiz oranlarıyla konut kredisi kullanılabiliyor. 60 ay vadede aylık taksitler 2 bin 717 TL’den başlarken; 120 ay vadede 1.827 TL’den başlıyor. Toplam arsa alanı 36 bin metrekare olan projede konutların yanı sıra, Keyf-i Divan Alışveriş Merkezi, spor sahaları, yürüyüş alanları, yeşil alanlar, sinema, yüzme havuzları, hamamlar ve saunalar bulunuyor.⁷
- 6) Dolayısıyla görüleceği gibi Ankara Keçiören’de SHÇEK kapsamında hizmet verilen “Atatürk Çocuk Yuvası”nın yanında yer alan toplam 36 bin metrekarelik alan da 428 konut “Divan Konutları” ve “Keyf-i Divan Alışveriş Merkezi “ Kuzu Grup ve TOKİ tarafından gerçekleştirilmiş olup 2008 Ocak ayında yaşam görüldüğü gibi başlamıştır. 2006 yılında SHÇEK ve TOKİ ile yapılan protokol(ler) ile ilgili olarak ise T.C

⁴ <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=38552>

⁵ <http://www.hurriyet.com.tr/toki-konutlariyla-400-milyon-dolara-kosuyor-siirt-te-besicilige-basliyor-7299800>

⁶ <https://emlakkulisi.com/divan-konutlarinda-160-bin-tlye/15351>

⁷ <https://www.milliyetemlak.com/dergi/divan-konutlarinda-190-bin-tlye-31-daire/>

Sayıştay Başkanlığının “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2014 yılı Sayıştay Denetim Raporu”nda yer almaktadır. Bu raporun 9. sayfasında “BULGU 2: Bakanlık İle TOKİ Arasında İmzalanan Protokol Hükümlerine Aykırı Olarak Ödeme Yapılması; Bakanlığın TOKİ ile imzaladığı 30.06.2009 Tarihli protokol hükümlerine aykırı olarak ödemede bulunduğu görülmüştür. Bakanlık ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) arasında imzalanan (12.12.2005, 21.02.2006, 17.12.2007, 30.06.2009 tarihli) protokoller ve (10.07.2007 ve 06.12.2010 tarihli) ek protokoller kapsamında Bakanlığın Türkiye genelinde ihtiyaç duyduğu 70 adet sosyal hizmet binası yapımı karşılığında TOKİ’ye hazinenin özel mülkiyetindeki 7 adet taşınmazın devredildiği anlaşılmaktadır.” şeklindedir.⁸⁻⁹

- 7) Bu protokoller bağlamında 04.02.2007 tarihli “TOKİ’den kimsesizlere villa” başlıklı haber protokollerin durumunu yansıtmaktadır.” TOKİ, 2007 yılında kimsesiz çocukların kalacağı villa tipinde sevgi evleri yapacak, binin üzerinde çocuk buralara yerleştirilecek. Fatih Keçe ADANA (İHA)- Başbakanlık Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanı Erdoğan Bayraktar, TOKİ’nin, fakirden sonra kimsesiz çocukların da barınma problemini ortadan kaldırmak için kolları sıvadığını söyledi. Bayraktar, TOKİ’nin, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile yaptığı protokol gereği, 2007 yılı içerisinde Sevgi Evleri projesiyle kimsesiz çocukları da ev sahibi yapacağını, çocukların aile ortamında hayatlarını sürdürmelerini sağlayacağını ifade etti. 2007’de bitecek ilk etapta Ankara Saray’da 60 bina, 2 idari bina ve 1 revir, Kütahya da 10 bina ve 1 idari bina, Karaman’da 5 bina ve 1 idari bina, Adana da 21 bina, 2 idari bina ve 1 revir, Kırşehir de 8 bina ve 1 idari bina, Bilecik’te 5 bina ve 1 idari bina yapılacağını kaydeden Bayraktar, 2007 yılında tamamlanacak olan Sevgi Evlerinden Ankara Saray’ın ihalesi yapıldı, inşaatı devam ediyor. Diğer evler ise ihaleye çıkarıldı diye konuştu. Aile ortamı Koğuş sisteminden oda sistemine geçilecek uygulamada, çocukların ev ortamında kalacağına dikkat çeken Bayraktar, şöyle konuştu: Yetiştirme yurtlarında kalan çocukların daha sosyal bir ortamda barınmaları sağlanacak. Yurtlarda kalan kimsesiz çocukların aile ve ev ortamına daha kolay adapte olmaları, bu sayede toplumla daha iç içe olmalarının hedeflendiği projede, klasik yurt binası görünümünden vazgeçilecek. Villa tipinde yaptırılacak evlerde, ortalama 10ar çocuk barınacak. Koğuş ve yatakhane sisteminden oda sistemine geçilecek olan uygulamada, çocuklar 2’şer kişilik odalarda yatacaklar. Öğretmenlerin yanı sıra bakıcı annelerin nezaretinde hayatlarını devam ettirecek olan yurt çocukları, gerektiğinde bakıcı anneleriyle birlikte evleri için pazara, markete gidip alışveriş yapacak, birlikte yemek pişirecekler. Çocuklar, böylece aile ortamından soyutlanmadan hayatlarını sürdürecekle.¹⁰
- 8) 3.Mart 2007 tarihli haberler arasında TOKİ’den “Engelsiz Yaşam Merkezleri” başlıklı haberde diğer bir örnektir.” Başbakanlık Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkan Vekili Erdoğan Bayraktar, 2007 Yılı İçerisinde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile TOKİ Arasında Yapılan Protokol Kapsamında 14 İlde 27 "Engelsiz Yaşam Merkezi" Kurulacağını Bildirdi. “Başbakanlık Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkan Vekili Erdoğan Bayraktar, 2007 yılı içerisinde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile TOKİ arasında yapılan protokol kapsamında

⁸https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2014/Genel_B%C3%BCt%C3%A7e_Kapsam%C4%B1ndaki_%20Kamu_%C4%B0dareleri/A%C4%B0LE%20SOSYAL%20POL%C4%B0T%C4%B0KALAR%20BAKANLI%C4%9El.pdf

⁹http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/386211/Sayistay_Aile_Bakanligi_protokole_aykiri_sekilde_TOKI_ye_odeme_yapmis.html

¹⁰<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/Genel/a317654.aspx>

14 ilde 27 "Engelsiz Yaşam Merkezi" kurulacağını bildirdi. Bayraktar, yaptığı açıklamada, SHÇEK'in, çocuğun sağlıklı gelişiminin ancak bir ailenin yanında mümkün olabileceği ilkesinden hareketle, korunmaya muhtaç çocukların öncelikle öz ailelerinin yanında bakımının yapılmasını, bu mümkün değilse koruyucu aile, evlat edindirme, ayni veya nakdi yardım hizmetinden yararlandırma ilkesini benimsediğini ifade ederek, "Fakat alınabilecek bu tedbirlerin çözüm üretmemesi durumunda en son çare olarak kuruluş bakımı hizmeti tercih edilmektedir. Kuruluş bakımı ülkemizde çok sayıda çocuğun bir çatı altında toplandığı toplu bakım modelidir. Her ne kadar kuruluşlar ev ortamına yakın tefriş edilmeye başlanmış ise de yeterli olamamaktadır. Son dönemde SHÇEK tarafından yeni model arayışına gidilerek farklı hizmet modellerinin devreye sokulması ve bu yönde yeni kuruluşlar açılmasına yönelik planlamalar yapılmaktadır. SHÇEK ve TOKİ arasında yapılan bir protokolle bu planlamalar arasında çok önemli bir yere sahip olan ailesinin yanında bakımı mümkün olmayan özürlü bireylere, yatılı olarak hizmet vermekte olan bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde hizmet sunmak amacıyla 'Engelsiz Yaşam Merkezleri' planlanmıştır. Bu projelerle özürlü bireylerin öncelikle insan onuruna yakışır şekilde bakımına, beslenmesine, korunmasına ve sosyal hayata uyumuna ilişkin hizmetler sunulmaktadır" dedi.¹¹

- 9) Bu bilgiler bağlamında TOKİ web sayfasında illere göre projeler arasında Ankara ile ilgili olarak 111 sırada "Ankara Çocuk Esirgeme Kurumuna Ait Sevgi Evleri Ve Engelsiz Yaşam Merkezinde Yapılacak Olan Muhtelif İşler Ve Altyapı İşleri" nin "Özver İnş. Tic. San. A.Ş." tarafından tamamlandığı da görülmektedir.^{12- 13}
- 10) TBMM tarafından TOKİ ile ilgili yapılan KİT Komisyonunda 7 Ekim 2010 tarihinde yapılan görüşme "TBMM KİT Komisyonunda TOKİ'nin 2008 hesapları görüşülerek ibra edildi." şeklinde haberleştirilmiştir. "Şimdiye kadar Milli Eğitim Bakanlığı ile 5 milyar lira, Sağlık Bakanlığı ile 3,6 milyar lira, SHÇEK ile 203 milyon lira tutarında yatırım öngören protokoller imzalandığını açıklayan TOKİ Başkanı Bayraktar, Milli Savunma Bakanlığı ve Genel Kurmay Başkanlığı ile imzalanan protokoller hakkında şu bilgiyi verdi:¹⁴ Diğer bir haberde bu yöndedir.¹⁵
- 11) Bu bilgiler ve Sayıştay Raporunda yer alan bilgiler bağlamında birbirini destekleyen bilgiler ele alındığında "Atatürk Çocuk Yuvası" nın yanında inşa edilen Divan Konutlar ve Alışveriş Merkezinin 30.06.2009 tarihli protokol ile yine Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) arasında imzalanan (12.12.2005, 21.02.2006, 17.12.2007, 30.06.2009 tarihli) protokoller ve (10.07.2007 ve 06.12.2010 tarihli) ek protokollere yönelik olduğu görülmektedir. Bu süreçte aynı zamanda 23. Dönem İzmir Milletvekili Canan Arıtman tarafından soru önergesi bağlamında Devlet Bakanlığınca 17.01.2008 tarihinde Bakan Nimet Çubukçu tarafından verilen yanıtlar söz konusu olan Atatürk Çocuk Yuvası ve Divan Konutları ile ilgili durumu da yansıtmaktadır;

"Soru 1; TOKİ ile SHÇEK arasında yapılmış bir protokol var mıdır? Var ise protokolün içeriğinde neler oluyor? Bu devirlerin karşılığında TOKİ kuruma ne türlü projelere yapmayı taahhüt etmiştir? Bu devirlerde ne ölçüde kamu yararı ya da kurum karlılığı gözetilmemiştir?

¹¹<https://www.haberler.com/toki-den-engelsiz-yasam-merkezleri-haberi/>

¹²<https://www.ozver.com.tr/>

¹³<https://www.toki.gov.tr/illere-gore-projeler>

¹⁴https://meclishaber.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.aciklama?p1=103813

¹⁵<https://www.dunya.com/gundem/toki039nin-kamu-portfoyu-8-milyar-liraya-yaklasti-haberi-127902>

Cevap:1: Genel Müdürlüğümüz ile TOKİ arasında iki adet protokol yapılmıştır. İki adet arsa karşılığı Türkiye'nin muhtelif yerlerinde Kurumuzca belirlenecek projeler TOKİ tarafından gerçekleştirilecektir.

Soru 3; Atatürk Çocuk Yuvası (Ankara) üzerindeki çok değerli kurum arazisini süper lüks site yapmak üzere devrederken, bu kurumun tarihi olan her koşulda bir metre karesinin bile koruma altına alınması gerekirken, Atatürk Çocuk Yuvası arsasına girerek onlarca ağacın kesileceğinden Sayın Bakan bilgisi var mıydı? Kesilen ağaçların akıbeti ne olacak? Kurum adına satılmış mıdır?

Cevap 3: Atatürk Çocuk Yuvası arazisi TOKİ'ye verilmemiştir. TOKİ'ye verilen arsa Atatürk Çocuk Yuvası dışındadır. Belediye imar planı uygulamasında yolda kalan ağaçlar belediye tarafından park ve bahçelere deplase edilmiştir.

Soru 5; Ankara Çocuk Yuvası (Ankara) üzerindeki çok değerli kurum arazisinin TOKİ'ye devredilmesi sonrasında bu arazi üzerinde hangi nitelikte, kaç adet daire yapılmıştır? Bu devir karşılığında Saray Rehabilitasyon Merkezi arsası üzerine kaç adet Sevgi Evleri olan dubleks daireler yapılmıştır? Yapılan inşaatlar kalite, metrekare ve parasal değer açısından birbirini karşılamakta mıdır, denk midir?

Cevap 5: TOKİ'ye devredilen Atatürk Çocuk Yuvası dışındaki arsa olup TOKİ'ye devredilmesi nedeniyle Kurumuzla ilgisi kalmamıştır. Bu nedenle burada yapılan dairelerin sayısı ve niteliği bilinmemektedir. Bu devir karşılığında sadece Sarayda Sevgi Evleri değil Türkiye'nin birçok yerinde projeler uygulanmaktadır.

Soru 8: Ankara ilindeki bütün kuruluşlarınızı, (Çocuk Yuvaları, Yetiştirme Yurtları) Saray Rehabilitasyon Merkezi bahçesi içinde TOKİ'ye yaptırdığınız Sevgi Evlerine taşımaya bir çalışma içinde olduğunuz doğrumudur?

Soru 9: Bu kurumun tarihi olan Cumhuriyete miras bırakan Atatürk Çocuk Yuvasını da taşımayı düşünüyor musunuz? Bütün çocukları bir bahçe içerisine toplarken bu çocukların, o çevrede okul ve sağlık sorununu nasıl çözeceksiniz? Çocukların aileleri ile iletişimini nasıl sağlayacaksınız? Gönüllü hizmetleri sunan gönüllülerin ve personelin oraya ulaşımını nasıl sağlayacaksınız?

Cevap 8-9: Ankara ilinde çocuklarla ilgili bazı kuruluşlarımızın taşınması düşünülmektedir.

Soru 14: SHÇEK'in bina arsa gibi pek çok gayrimenkulü hayırseverlerin bağışdır. Şartlı ivaz statüsünde olan bu arsa ve binaların bağış gerekçeleri haricinde kullanılması durumunda (TOKİ'ye lüks konutlar yaptırılan arsalar gibi) yasal problemleri nasıl aştınız?

*Cevap 14: Kurum olarak hayırseverlerin bağışladığı hiçbir gayrimenkul devredilmemiştir.*¹⁶

Değerlendirme

23.Dönem İzmir Milletvekili Canan Arıtman'ın soru önergesine Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ve de 2004-2011 tarihleri arasında SHÇEK Genel Müdürü olan İsmail Barış tarafından 17.01.2008 tarihinde verilen yanıtlar ve yoğun çelişkiler, kaçınmalar birlikte değerlendirilmeyi gerektirmiştir. Öncelikle 2006 yılında Genel Müdürlük ve TOKİ arasında iki protokoldan görüldüğü gibi bahsedilmektedir. Bir milletvekiline yönelik dürüst ve somut

¹⁶ <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/7/7-1330c.pdf2>

şekilde bilgi verme yerine anlam kaymalar dahil bürokratik beceri ile bazı yoğun çelişkiler söz konusudur. Soyut olmayan bilgilere rağmen bu iki protokolden birisi Atatürk Çocuk Yuvası'nın arazisi olmayıp Atatürk Çocuk Yuvası dışında TOKİ'ye verilen bir arsadan bahsedilmektedir. Ancak görüldüğü gibi bu arsanın SHÇEK ait olduğu ayrıca açıklanmaktadır. TOKİ ile yapılan protokol bağlamında 36 dönüme ait bu arsa TOKİ'ye devredilmiştir. Atatürk Çocuk Yuvasını bu arsa ile daha geliştirmek yerine bir rant alanına dönüştürülürken hem kurumun tarihsel mirası hemde çocuklara verilen hizmet vermeyi bir araç olarak kullanma becerisi(?) başta insanlık olmak üzere bilgi düzeyini de aşağıya çekebilmiştir. Bu rant amacına yönelik arsanın çevresinde kat sınırlaması söz konusu olmasına rağmen kotlar ile 14 katlı bir bina için verilen imar izni ise aynı zamanda gelir alanı olabildiği gibi çevre ile ilgi dokuyu da değiştirmiştir. Böyle bir imar artış izni değişikliği ve katkılar ile 2007 yılı içerisinde de Sevgi Evleri projesiyle ilk etapta Ankara Saray da 60 bina, 2 idari bina ve 1 revir, Kütahya da 10 bina ve 1 idari bina, Karaman'da 5 bina ve 1 idari bina, Adana da 21 bina, 2 idari bina ve 1 revir, Kırşehir de 8 bina ve 1 idari bina, Bilecik'te 5 bina ve 1 idari binanın yapılacağından da bahsedilmektedir. İnternet ortamında ulaşılabilecek açık bilgiler 23. Dönem Milletvekili Canan Arıtman dahil diğer ilgilileri de bu açıdan içermektedir. Yine açık bilgiler bağlamında söz konusu 36 Dönüm arsa için TOKİ ve Kuzu Grup ile arsa satış karşılığı gelir paylaşımı yöntemi ile anlaşıldığı da görülmektedir. 2007-2008 arasında Kuzu Grup tarafından 100 milyon dolar yatırım ile Ankara Keçiören' de 35.934 metrekare alan üzerinde inşa edilen Divan Konutları projesi 8 blokta 428 adet 2+1, 3+1, 4+1, 5+1 ve 6+1 olmak üzere farklı büyüklükte daire ve önemli markaların yer alacağı 25.000 metrekare kapalı alana sahip Divan Alışveriş Merkezini tamamlamış ve bu binaların tamamının satıldığı da görülmektedir.¹⁷ İhale yönteminin açıklanmadığı ve/ya belli olmadığı gibi TBMM KİT komisyonunda TOKİ ile ilgili yapılan açıklamalar arasında SHÇEK tarafından yapılan protokol sonucu 203 Milyon TL içeren bir harcamanın da ibra edildiği görülmektedir. Kuzu Grup bağlamında yapılan 100 Milyon Dolar yatırım ve 2008 ocak döviz kurunun 1.15 olması ve bazı evlerin 250 000 dolara satıldığı Divan Konutlarının amaca ulaşıldığı da görülmektedir.

Böyle bir site ve gelir kaynağının oluşmasında “DİVAN” kelimesinin özellikle Osmanlı döneminde yüksek aşamalı devlet adamlarının oluşturduğu büyük meclis şeklinde adlandırılması ve alışveriş merkezinde keyif edilmesi ile oluşan bir anlamı yüklemesi oldukça manidar ve üzüntü verici bir durumu da ortaya koymaktadır. Atatürk Çocuk Yuvası için ek bir yüklemeyi içermekte olup 1921 Tarihinden beri Kurtuluş Savaşında şehit olanların çocuklarının korunduğu ve yetiştirdiği bir alanı ve kurumu görmezden gelinmesi de ek bir üzüntü kaynağıdır. En azından bunun yerine “Yetimler/Öksüzler” ve/ya gelincik gibi bir çiçeğin şehitler için sembol olması aynı zamanda böyle bir gelir kazanç ve arsızlıkla oluşan toplum vicdanındaki sızının hafifletilmesine yardım edebilir. Toplumsal bir özür için de ayrı bir neden olabilir.

Güvenilir kaynaklardan alınan bilgilere göre söz konusu olan bu arsanın SHÇEK'e ait olduğu ve 1999 -2004 Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok döneminde camii inşaatı yapmak üzere arsaya el konulma teşebbüsünde bulunulmuş olay yargıya intikal ettikten sonra arsa tekrar SHÇEK'e iade edildiğinden bahsedilmektedir. Günümüzde unutulmalar arasında ki bu müdahale ve iptal bu arsayı ayrıca önemli kılmaktadır. Halen Bakanlıkta ve ilgili mahkemede yer alması gereken mahkeme kararı ve tapu kayıt bilgileri de bir değerlendirme noktası olmaktadır. 1921 tarihinden beri şehit çocuklarına yönelik 39 Dönümü içeren Atatürk Çocuk Yuvasının aynı zamanda Hemşire Okulu dâhil üretime yönelik işletme özelliğine sahip olması aynı zamanda bu ek arsayı birlikte ele alınmayı da gerektirmektedir. Milletvekili Canan Arıtman'nın soru önergesine yönelik verilen yanıtlar arasında söz konusu arsanın TOKİ'ye

¹⁷ <https://www.zingat.com/divan-konutlari-9272p#floor-plans>

devrinin eksik ve/ya yanlış şekilde yansıtıldığı bir durumu da ortaya çıkarmaktadır. Ankara'nın göbeğinde 2006 yılından beri “DİVAN Konutları” ile söz konusu olan bu arsa, anlam yükleme ve yapılanma ile ilgili olarak soru önergesi gibi bir noktaya gelinmesi görüldüğü gibi oldukça geç bir tepkiyi de beraberinde getirmektedir. Binaların bitmesi ve tamamının satılmış olması konusunda ki açık bilgilere rağmen ve yanıtlara yönelik oluşan çelişkilerin giderilmesi yerine yeterli bulunması da aynı zamanda soru önergesi ve işlevsel özelliğinin kaybına neden olmuştur. Hem Atatürk ve arkadaşlarının mirasının peşine düşülmesi hem de çocuklara yönelik amaç yerine araç olarak kullanıldığı bir durum da maalesef ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca bilindiği gibi 14. soru önergesinde yer alan Atatürk Çocuk Yuvasının taşınması Mayıs 2017 de tekrar gündeme gelmiştir. 19 Mayıs 2017 tarihli ““96 yıllık Atatürk Çocuk Yuvası kapatılmasın” başlıklı haber “Ankara’da 96 yıldır kimsesiz ve bakıma muhtaç çocuklara hizmet veren Atatürk Çocuk Yuvasının kapatılma kararı ardından incelemelerde bulunan CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, buradaki çocukların belirsiz bir sürece ittiğinin farkına varılması ve yuvanın kapatılmasını izin verilmemesi gerektiğini söyledi. Ankara’nın Keçiören ilçesindeki Atatürk Çocuk Yuvasının kapatılma kararının ardından CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, yuvayı ziyaret etti. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının aldığı karar uyarınca; 96 yıldır kimsesiz ve bakıma muhtaç çocuklara hizmet veren yuvanın 1 Haziran’da kapatılıp; burada kalan 0-3 yaş grubunda bakıma muhtaç 65 çocuğunda Pursaklar’daki sevgi evlerine yerleştirileceği açıklandı. Çocuk yuvasında yaptığı incelemelerin ardından açıklama yapan Emir, Atatürk Çocuk Yuvasında yüz yıla yakın süredir kimsesiz çocukların yetiştirilmesinin eksiksiz yerine getirildiğini belirterek, buranın kapatılmasının telafisi imkânsız zararlara yol açacağını söyledi.” şeklinde haberleştirilmiş olup 25. ve 26. Dönem Milletvekili Murat Emir kurumu ziyareti ve açıklamaları yer almaktadır. Bu haber bağlamında 24.05.2017 tarihinde Habertürk Gazetesinde “ Atatürk’ün emriyle kurulan Türkiye’nin ilk çocuk yuvası kapatılıyor mu? “Başlıklı haber” Cumhuriyet’in ilk çocuk yurdu olan Ankara’daki Atatürk Çocuk Yuvası haziran ayında kapatılacak. Çok sayıda oyuncağın, orijinal beşiklerin ve çeşmelerin bulunduğu tarihi yurdun, müze olarak korunması istendi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’ndan yapılan açıklamada ise binanın müze olmayacağı belirtildi” şeklinde haberleştirilmiştir. 25. ve 26. Dönem Milletvekili Murat Emir’in kurumu ziyaretinin de haberleştirilmesi ve de 17.07.2017 tarihlerindeki açıklamalarında bir taraftan M.K.Atatürk ve arkadaşları ile kurulan Atatürk Çocuk Yuvasından bahsedilirken diğer taraftan 1921’de kurulmuş olan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’nun 2011 den beri ortadan kaldırıldığını fark etmediği görülmektedir. Yine, TOKİ ile yapılan protokol sonucu 14 katlı 8 koca bloğu içeren Divan Konutları ve alışveriş merkezinin yapılanması ile çocukların başka yerlere taşınmasına neden olunduğunun da fark edilmediği görülmektedir. Dolayısıyla ortadan kaldırılan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun 2011 den beri ortadan kaldırılmasına rağmen araç ve/ya amaç olma konusunda belirsizlik aynı zamanda tepkiler Bakanlık tarafından yapılan açıklamalar için de rahatlıkla bir zemin olmaya devam edebilmiştir.

Bu yöndeki haberlerin arasında 21.07.2017 tarihli “ATATÜRK’ÜN KURDURDUĞU KEÇİÖREN ÇOCUK YUVASI, GÖKÇEK’İN SOS VAKFI’NA MI?” şeklindeki haber Atatürk Çocuk Yuvası’nın nasıl bir hedef olduğunu da yansıtabilmektedir. “Bakanlık, Fatma Şahin’in bakanlığı döneminde, 9 Eylül 2013’te söz konusu tarihi yurdu bir “protokolle” Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Melih Gökçek’in eşi Nevin Gökçek’in Onursal Başkanı olduğu SOS (Sosyal Hizmetler Eğitim ve Yardım) Vakfı’na devretmeye kalkmıştı. Protokol imza töreninde Melih Gökçek “Ankara Büyükşehir Belediyesi’ne intikal edilecek Atatürk Çocuk Yuvası’nı, kısmet olursa seçimlere kadar Türkiye’nin en güzel çocuk yuvası olacak şekilde hizmete sunacağız. Özellikle il müdürlüğümüzle birlikte el ele çalışacağız. Ayrıca Sosyal Hizmetler Eğitim ve Yardım (SOS) Vakfı da protokol içerisine yer alacak. Fiziki

imkânı belediye, kontrolü bakanlık, bunun karşılığında yönetimi de vakıf yapacak" diye konuşmuştu. Gökçek, eşinin Onursal Başkanı olduğu SOS Vakfı'nın protokole niye taraf olduğunu da şöyle açıklamıştı: "En güzel hizmet alanı gönüllülerin yapmış olduğu hizmet alanıdır. Bu hizmetler kamu personeli tarafından verilemez. Çünkü gönüllüler Allah rızası için yapıyorlar. Onun için de bu işleri her yerde gönüllülere teslim etmek lazım." Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 24 Mayıs 2017 tarihli yazılı açıklamasında" yurdun kapatılması söz konusu değil" deniyor. Lakin "yine" devredilmeyeceğine veya yönetimin "gönüllü" SOS Vakfı'na verilmeyeceğine dair bir ifade yok!"

Dolayısıyla Atatürk Çocuk Yuvası'nın SOS Vakfına devri bir protokol ile söz konusudur. Diğer taraftan "Divan Konutları"nın 2008 yılında bitmesine rağmen ve TOKİ'nin 203 Milyon TL gibi harcama ile yuva binası dâhil çeşitli fiziksel ihtiyaçların giderilmesini görev yaparken Atatürk Çocuk Yuvasında ihtiyaç olan fiziksel koşullarının 2013 Yılı dâhil düzenlenmediği gibi aksine güçsüz kılınması bu protokol içinde bir gerekçe olabilmektedir. Hâlbuki 482 Daireyi içeren Divan Konutlarındaki 250 Bin Dolarlık 8 Dairenin satışı ile söz konusu olan fiziksel koşulları düzenleyip restore edebilmesi en azından mümkündür. Ancak çocuklara yönelik amaç ve hedefin olmadığını da açıkça ortaya koymuştur. Ayrıca bilindiği gibi 1949 yılında Avusturya Tirol'da "SOS Kinderdorf/Çocuk Köyü" şeklinde ev tip yapı ve model söz konusu olup Ankara'da "SOS" şeklindeki benzerlik trajedi ve bilgi düzeyinin ötesinde bir durumu da ortaya koymaktadır. Bu vahim durum Cumhuriyetin bir mirasını ve çocukları korumak değil aksine araç olunduğunun da bir yansıması olabilmektedir.^{18_19_20_21_22_23}

Bu durum 2006 yılında SHÇEK ile TOKİ arasında yapılan protokoller ile başlarken TOKİ'ye devir edilen arsa ve binalar sadece Ankara için değildir. Diğer birçok şehirlerin merkezlerinde ki çocuk yuva ve yetiştirme yurtları da TOKİ'ye devir edilmiştir. Çocukların hafızaları da köretilmiştir. Sevgi Evleri gibi diğer adlandırmalar ile inşa edilen kurumlara taşınması da bu açıdan ayrıca önemlidir. Yine TOKİ ile ilgi böyle bir devir İstanbul'da Göztepe'deki arsa içinde geçerlidir. "İstanbul Göztepe'deki 145 milyon Euroluk arsa kimin olacak? "başlıklı benzer haberler çocukların korunması, esirgenmesi ve de 1921 tarihinden beri birer kurşun katkılar ve bağışlar ile oluşturulan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (Derneği)'nin arsa ve binalarına araç olması da diğer önemli örneklerin bir parçası ve devamıdır.^{24_25_26}

SONUÇ ve ÖNERİLER

Doğa dahil insan ve toplumu "toplum" yapan özelliklerden birisi kısaca dayanışmadır. Kişilerin ve toplulukların birbirlerine destek olması toplum geleceğini de inşa etmek içindir. Özellikle çocuk dâhil kişilerin korunması ve iyilik haline ulaşımını sağlamak günümüzde Devleti Devlet yapan özellik ve niteliği de öne çıkarmaktadır. Osmanlı Devletinin işgal edilmesiyle 19 Mayıs 1919'da M.K.Atatürk'ün önderliğiyle başlattığı Kurtuluş Savaşının karargahı ise bilindiği gibi Ankara Keçiören sirtlarındaki Ziraat Mektebidir. Silah arkadaşları

¹⁸ <https://www.evrensel.net/haber/320272/96-yillik-ataturk-cocuk-yuvasi-kapatilmasin>

¹⁹ <http://mamakhavadis.com/ataturkun-kurdurdugu-kecioren-cocuk-yuvasi-gokcekin-sos-vakfina-mi>

²⁰ <http://www.diken.com.tr/cumhuriyetin-ilk-cocuk-yurdu-ataturk-cocuk-yuvasi-kapatiliyor/>

²¹ <https://emlakkulisi.com/ankara-ataturk-cocuk-yuvasinin-arazisine-ne-yapilacak/533051>

²² http://www.istanbulgercegi.com/chpli-emirden-bakan-kayaya-ataturk-cocuk-yuvasi-tepkisi_132318.html?part=haberler§ion=chpli-emirden-bakan-kayaya-ataturk-cocuk-yuvasi-tepkisi_132318&page=&srch=

²³ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/diger/47688/CHP_li_Selvi_den_SHCEK_sorusu.html

²⁴ <https://www.olay67.com/bakan-yardimcisi-karabay-ile-bir-araya-geldiler-18372-haber/>

²⁵ <http://www.istanbulgercegi.com/toki-ye-arsa-da-verilmez-kiz-da-76174346.html>

²⁶ www.sosyalhizmetuzmanlari.com

Fevzi Çakmak başta olmak üzere 23 Nisan 1920 tarihinde TBMM'nin üyeleri bu onurlu savaşın şehitlerinin geri de bıraktığı çocuklarını korumayı görev olarak üstlenmiştir. Ekmeklerini ve şefkatlerini paylaşarak 1925 Yılında Atatürk Çocuk Yuvasını bir şefkat ocağı olarak inşa etmiştir. Bir taraftan İstanbul'da idam fetvaları ile kendi bekalarını sağlarken aynı zamanda Kütahya ve Dumlupınarlar'da savaşan , şehit olan Mehmetçiklerden geriye kalan çocuklar için kurulan “ATATÜRK ÇOCUK YUVASI “ sadece bir binadan ibaret değildir. TBMM dâhil toplum için görev ve sorumluluğunun da bir anıtıdır. Canlarını ve kanlarını feda ederek var olan genç Türkiye Cumhuriyeti bir ruhu ve felsefeyi de içermekte olup manevi bir sorumluluk ve yükümlülüğü de öne çıkarmaktadır. Bu ruh ve yurttaşlık görev ve sorumluluğu ile “Himaye-i Etfal Cemiyeti”nin “ Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’na taşınmış olması aynı zamanda bir Türk mucizesidir. Efsanedir. Bağışlarıyla birlikte maddi ve manevi anıt kurumlardan da birisi olmuştur. Şehit çocukları dâhil üç nesil çocuğun toplumlarla birlikte gelişmesi, geleceklerinin parçası olması aynı zamanlarda tüm toplumun ve de anılarının da bir parçasıdır. Her 23 Nisanda kutlanan Ulusal Çocuk Bayramı ise aslında anıtsal geçmişin de hatırlanması içindir.

Mustafa Kemal Atatürk önderliği ile arkadaşları tarafından oluşan “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu” ve Ankara’da Keçiören’de yer alan Atatürk Çocuk Yuvası dolayısıyla onurlu mirasıyla birlikte korunup ve korunması gereken kurumların arasındadır. TBMM kadar da benzer bir anıt özelliğindedir. Fakat bu anıtların arasında yer alan “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu” sembolleri dahil 2011 den beri ortadan kaldırılmıştır.

Buna rağmen papağanlaşma ile hala var olduğu söylenmektedir.

Halbuki yoktur.

Bir KHK ile de kısaca ortadan kaldırılmıştır.

Bu düzenleme aynı zamanda TBMM de kanunlaşmamıştır.

Üstelik bu süreçte Sosyal Hizmetler ile bu kurum 1983’de birleştirilmiştir. “SHÇEK” diye kısaltarak ve papağanlaşarak bu anıt özelliği ve manevi sorumluluk maalesef zaman içinde yok sayılmaya da başladı. Buna ek olarak gönüllüler ve bağışlarla sağlanan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’nun 1983 e kadar güçsüz kılınması aynı zamanda devletleştirme için de neden olmuştur. Diğer taraftan çocukların kamusal açıdan korunması ve gözetilme için bu yükümlülüğün yerine getirilmesi yerine aksine günümüzde bu hizmetlerin güçsüz kılınması yeni sığınma alanlarının geliştirilmesine neden olmaktadır. Genç Türkiye Cumhuriyetin ruhunun ve dayanışmanın azaltılması ve de kurumsal hafızasının da zaman içinde kaybolması ise diğer önemli bir neden olabilmektedir. “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu” ve SHÇEK ile ilgili olarak 15 yılda geline nokta ile Dr. Ethem Çengelci’nin dediği gibi ayrı bir şekilde korunmayı ve özeni de özellikle öne çıkarmıştır. Aslında yer alınan sistem ve örneklerin, özel hukuk ile kamu hukuk arasındaki ilişkilerin bile görmezden gelinmesi bu mucizenin tamamen ve rahatlıkla ortadan kalmasına neden olduğu gibi anlanmak istenmemesi de diğer önemli sorun kaynağı olabilmektedir.

Oluşan bu durum bilindiği gibi Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’na sahip gayrimenkul dâhil anılarının da TOKİ’ye devri yeni hoyratlaşmanın da ötesinde bir durumun oluşmasına neden olmaktadır. Çokta kolaymış. Çocukların ve akıl hastalığına sahip kişilerin dışında seyredilmenin de ortak olduğu bu sorumluluğa rağmen oluşan katkılarla Ankara da Atatürk Çocuk Yuvasının yanındaki arsa da inşa edilen “Divan Konutları ve Keyf-i Divan AVM” bu hoyratlaşmanın da önemli örneklerinden birisi olmuştur. SHÇEK ait (ki söz konusu olan mahkeme kararı ve tapu ile oluşan gerekçeler) olmasına rağmen TOKİ tarafından estetikten uzak benzer ucube binalar arasına dahil edilmiştir. “DİVAN Konutları” şeklindeki

adlandırma ve anlam yükleme aynı zamanda 1920'ler de idam fetvalarına rağmen ölüme giden ve şehit olanlara bir yanıt özelliğini de kazandırmaktadır.

Bu tespit ve çalışmada katkıları olan Sosyal Hizmet Uzmanı Seyit Sedat Türkeri ortaya çıkan durumu bir çığlık ve bir ses olarak kısaca ve ayrıca özetlemektedir:

“Cumhuriyet Bilhassa Kimsesizlerin Kimsesidir” diyerek büyük bir gururla Cumhuriyetin “Mimarlığını” yürüten Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Dünya tarihinde eşine ender rastlanan bir tarihsel öngörü ile kurduğu “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu” derhal kendi özüne döndürülmelidir.

Unutulmamalıdır ki Cumhuriyet kendisini oluşturan Hukuk, Eğitim, Sağlık ve Sosyal Hizmetler, Sosyal Güvenlik vb. temel kurumlar olmadan yücelemez.

“Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu’nun yukarıda ifade edilen gelişim süreci iyi analiz edildiğinde görülecektir ki, bu kurum kaynağını toplumun Cumhuriyet ve Cumhuriyete yaraşır yurttaş olma bilincinden almaktadır. Bu nedenledir ki ilk kurulduğu günden itibaren toplumun desteği, koruma ve kollaması, gönüllü katkı ve katılımları temelinde yücelebileceği ön görülmüştür.

Bir başka tarihsel öngörü ise “Çocuk” konusunun toplumların en öncelikli konusu olduğu gerçeğinin Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin İmzalanmasından 69 yıl önce Ulu Önder Atatürk tarafından görülebilmiş olmasıdır.

Sadece bu öngörü bile “Atatürk Çocuk Yuvası” adının sonsuza kadar yaşatılması için bir gerektir.

Tüm bu nedenlerle toplumun turnaklarıyla kazıdığı ve biriktirdiği maddi ve manevi değerlerin kümülatif bir toplamını oluşturan bu tarihsel yapının “Divanı Keyfi” noktasına getirilmiş olmasında dahli olanlar tarih önünde sorumludurlar.

Daha da önemlisi “Atatürk” adının bu süreçte arsa spekülâtörleriyle yan yana konu edilmesi utanç vericidir.”

Dolayısıyla M.K.Atatürk’ün önderliğinde oluşturulan genç Türkiye Cumhuriyetinin önemli miraslarının birisi olan “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu” gibi bir anıtın ortadan kaldırılması utanma duygusunun da hatırlanabilmesi için önemli bir neden olabilmektedir. Aynı zamanda böyle bir duygunun hala var olup olmadığı ile ilgilidir. İnsan ve toplum için ortaya çıkan benzer durumlar ancak mahcubiyet ve özür ile mümkün olması nedeniyle bu bilgiler aynı zamanda davet ve çağrıdır. 1921 den beri var olan anılar ile birlikte hatırlatmak ise ayrı bir görev ve sorumluluğunu öne çıkarmaktadır. Bu yönde yapılacak her katkı ve destek insanlık ve Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı içinde ek bir sorumluluğu öne çıkarırken geride kalanları rahmetle anmak manevi bir borçtur.

Ayrıca Atatürk Çocuk Yuvasının yanında SHÇEK e ait olan arsa ya yönelik oluşan gelir alanının yanı sıra “ucube” binanın bu anıta yönelik olması da ayrı önemdedir. TOKİ ile yapılan protokolle 2008 yılında gerçekleştirilen “Divan Konutları ve Keyf-i Divan AVM” ile ilgili tapu durumları dâhil ihale işlemlerinin ve taahhütlerin birlikte ele alınmasını özellikle gerekmektedir. Atatürk Çocuk Yuvasının ekteki arsayı genişleterek bu örnek modeli geliştirmesi yerine protokol ile 2007 yılından sonra Atatürk Çocuk Yuvasında yaşayan çocukların Saray Rehabilitasyon Merkezinde taşınan çocukların sayıları ve etkileri ayrıca değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Söz konusu olan 60 Sevgi Evinin yapılandırılması, yapılan ödemeler ve TOKİ müteahhitlerini değiştirme sayıları ve maliyet artışlarının kesin kabul ile birlikte ele alınması hukuksal ve teknik açıdan değerlendirilmeyi de gerekmektedir. Ayrıca söz konusu olan 36. Dönüm arsa ile Keçiören Belediyesi ve SHÇEK kapsamında söz konusu olan mahkeme kararı ve tapu dâhil bu yöndeki bilgiler de diğer önemli kaynaktır.

Sayıştay tarafından yapılan denetimler sonrası yapılan değerlendirmelerin arasında SHÇEK ve TOKİ arasında söz konusu olan protokoller ve de uygulamalar konusunda sorunlarda tespit edilmiştir. Bu nedenden dolayı yine başta ihale süreci dahil sözleşme ile oluşan gelir ile ilişkilerin Sayıştay tarafında değerlendirilmesi ve kamu zararı dahil bu boyutlarında ayrıca ele alınması da öncelik olup tarihsel miras ve yurttaşlık için görevdir. Şayet söz konusu olduğu takdirde sorumlu yetkili kişilerin hukuksal sürece taşınmasının yanı sıra mahcubiyete davet dahil gereğinin de peşine düşülmesi, çocukların ve tarihin mirasın araç olarak tekrar edilmemesi için de ayrı bir görevi öne çıkarmaktadır. Bu bilgiler aynı zamanda TBMM için soru ve araştırma önergesi için neden olduğu gibi TBMM nin tarihsel bir mirasın parçası olan ve ortadan kaldırılan “Türk Çocuk Esirgeme Kurumu”nun yeniden canlandırılması siyasetin ötesine taşınmayı ve de çocukların ortak odak olması bu canlandırmayı kolaylaştırabilecektir. Çocuklar özellikle araç olunmamalıdır. Sadece amaç olunmalıdır. Kamuoyu ise diğer önemli bir alan olup gerçek anılar ve öyküler ile var olan Türk mucizesi toplum içinde bir gurur ve umut kaynağı olabilir.

Yine böyle bir protokol ile oluşan “Divan Konutları” ve Keyf-i_Divan adının değiştirilmesi bu çalışmanın bir hedefi olabildiği gibi kamu zararı söz konusu olduğunda ise bu sitenin ve blokların girişine bir bildiri ile bir özür anıtı şehitlerin ve çocuklarının hatırlanmasına yardımcı olabilecektir. Rahmetle anılmayla birlikte “Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu”nun varlığı yad edilerek böyle bir uygulamanın tekrar edilmesinin engellenmesine de ayrıca yardımcı olabilir. Aynı zamanda resmi kayıtlar ile yapılan araştırma ve değerlendirme sonucu bağışlar ve mirasçılar için oluşabilecek mağduriyetlerin de hukuken ele alınması ve/ya TBMM de ayrıca ele alınması da önemli bir zemin olabilir. 29.Kasım.2018

SHU Nihat Tarımeri

(*)Zürih Gençlik Savcılığı (eski)Sosyal Hizmet Uzmanı